

VAIČIONIS JUOZAS

Gimė 1926 09 03 Vieversynėje Rokiškio rajone,
mirė 2014 11 03 Gaižiūnuose Jonavos rajone, palaidotas Jonavoje

Dailininkas keramikas, rašytojas, kunigas, pedagogas

Gimė neturtingoje daugiavaikėje šeimoje jauniausias. Mokėsi Panemunėlio, Martiniškėnų pradžios mokyklose, 1944 m. baigė Rokiškio gimnaziją. 1944–1949 m. studijavo Kauno kunigų seminarijoje. 1963–1969 m. studijavo keramiką Lietuvos dailės instituto (dabar Vilniaus dailės akademija) Kauno vakariniame skyriuje.

Kunigavo 1949–1963 m. Biržų, Skapiškio, Krekenavos, Rokiškio, Panemunėlio, Antazavės bažnyčiose. Dirbo Kaune 1963 m. elektros gamykloje, pieno kombinate, 1964–1991 m. Kauno EDKG „Jiesia“ darbininku, dailininku-etalonų kūrėju, kūrė etalonus masinei gamybai. Dirbo tikybos mokytoju Kauno 7-ojoje vidurinėje, 1991–2000 m. 1-ojoje pradinėje, 33-ojoje vidurinėje mokyklose, nuo 2000 m. Gaižiūnų pradinėje mokykloje Jonavos r. Paskutinius metus gyveno Gaižiūnuose. Lietuvos dailininkų sąjungos narys nuo 1985 m.

Po 14 m. kunigavimo supratęs neturįs pašaukimo, pasitraukė iš kunigystės, sukūrė šeimą. Neatsitiktinai pasuko menininko keliu, nes dar mokykloje piešimo pamokos buvo tarsi šventės. Kūrė dekoratyvines lėkštes, plokštes, vazas, suvenyrines lėkšteles, skulptūreles. Sukūrė dekoratyvines vazas ir šviestuvus Marijampolės baldų kombinatui, Statybos remonto valdybai dekoratyvinius pano, gaudavo užsakymų iš tuometinių tarybinių ūkių, dekoratyvinį pano ir vazas sukūrė ir „Jiesios“ gamyklai. Aktyviai dalyvavo meno saviveikloje. Kasmet dalyvavo respublikinėse, Kauno menininkų parodose. Nuo 1969 m. dalyvavo parodose ne tik su keramikos, bet ir su akvarelės kūriniais. Jo paveikslai realistiniai, suprantami paprastam žmogui, vyrauja Biblijos motyvai ir peizažai. Dekoravo Pabradės, Paberžės, Turgelių bažnyčias. Rokiškio krašto muziejuje 1991, 2001, 2006 m. buvo surengtos jubiliejinės tapybos darbų parodos, jame saugoma dailės darbų, Panemunėlyje kunigo Jono Katelės muziejuje saugomas jo tapytas J. Katelės portretas. Gimtąją sodybą Vieversynėje mena drožėjo V. Zakarkos sukurtas koplytstulpis (2012).

Pirmuosius literatūrinius kūrinius parašė besimokydamas Rokiškio gimnazijoje, lankė literatūrą būrelį, buvo skatinamas rašyti, puikiai deklamavo eilėraščius. Jo brolis Kazimieras, grįžęs iš tremties, spausdinimo mašinėle surinkdavo jo poezijos tekstus, daugindavo ir, padaręs knygeles, platindavo tarp pažįstamų. Yra žinoma viena išlikusi rankraštinė knygelė „Ateik, Viešpatie. 1955–1983 metai (religinės poezijos rinkinėlis)“. Vėliau jo eilėraščiai buvo spausdinti periodinėje spaudoje, poezijos rinktinėse.

Pirmoji poezijos knygelė „Pažadėtoji žemė“ išleista 1994 m., vėliau pasirodė eilėraščių knygelės „Langas“ (2007), „Sunkus kelias į Nepriklausomybę“ (2009), poezijos rinkinys „Ieškau Dievo žodžio“ Senojo ir Naujojo Testamento tematika, „Išprotėjusios gėlės“, „Angeliukas su smuiku“ (visos 2013 m.), 2019 m. išleista „Esam Kristaus Lietuva“. 2008 m. išleido autobiografinę prisiminimų knygą „Iš prisiminimų“.

Kūryba ir atsiminimai paskelbti rinkiniuose: „Akmenėlio giesmės: Natos“ (1996), „Aleknavičius B. Nebeužtvenski upės bėgimo“ (2015), „Aleknavičius B. Žemaičių žemės rūpintojėliai“ (2008), „Eilėraščiai Marijai“ (2000), „Eilėlavimai“ (Kn. 1, 1994), „Mudviejų vakaras“ (kn. 3, 2000), „Panemunėlis“ (2011), „Sakralinio meno puoselėtojas monsinjoras Albertas Talačka“ (2011) ir kt.

Kūryba publikuota spaudoje: „Artuma“, „Kregždutė“, „Nauja vaga“, „Prie Nemunėlio“, „Šviesa“, „Tremtinys“, „Žemyna“ ir kt.

Knygos

Angeliukas su smuiku / Juozas Vaičionis ; [ilustracijos autoriaus]. – Vilnius : [Ciklonas] : V. Jankūnas, 2013. - 100 p., iliust.

Esam Kristaus Lietuva : Juozo Vaičionio rankraščiai / Juozas Vaičionis. - Vilnius : [Spausdino Vytautas Viskantas], 2019. - 79 p., iliustr.

Ieškau Dievo žodžio : eilėraščiai Senojo ir Naujojo Testamento tematika / Juozas Vaičionis ; [ilustracijoms panaudota: Paul Gustave Doré Biblijos iliustracijos]. - Vilnius : [Ciklonas] : V. Jankūnas, 2013. - 261, [1] p. : iliustr.

Iš prisiminimų / Juozas Vaičionis. - Vilnius : Ciklonas, 2008. - 330, [4] p. : iliustr., portr.

Išprotėjusios gėlės / Juozas Vaičionis ; [ilustracijos autoriaus]. – Vilnius : [Ciklonas] : V. Jankūnas , 2013. - 83 p., iliustr.

Langas : [eilėraščių rinktinė] / Juozas Vaičionis ; [panaudotos autoriaus iliustracijos]. - Vilnius : [Ciklonas], 2007. - 296, [1] p. : iliustr.

Pažadėtoji žemė : [eilėraščiai] / Juozas Vaičionis ; [ilustracijos autoriaus]. - Domeikava, Kauno r. : ab, 1994. - 111, [3] p., [6] iliustr. lap. : iliustr.

Sunkus kelias į Nepriklausomybę / Juozas Vaičionis ; [ilustracijos autoriaus]. – Vilnius : [Ciklonas] : V. Jankūnas , 2009 . - 49 p., iliustr.

Iliustracijos

Adomavičiūtė-Jankūnienė V. Palik man tik mažytį žiburėlį : [eilėraščiai ir biografinė apybraiža] / [sudarė Viktoras Jankūnas ; iliustracijos Juozo Vaičionio]. - Patais. 2006 m. leid.. - Vilnius : [Ciklonas], 2008. - 464, [2] p. : iliustr., portr.

Pro apšviestą langą : Albina Navickaitė ir jos rašytinis palikimas / sudarytojai Lina Navickaitė-Greičiuvienė, Viktoras Jankūnas ; [panaudoti Juozo Vaičionio dailės kūriniai]. - Kaunas-Vilnius [i.e. Vilnius] : V. Jankūnas, [2016]. - 198, [1] p. : iliustr., faks., portr.

Šaltiniai

Markauskaitė S. G. Krekenava laiko tėkmėje. – Kaunas, 2014. - P. 75-76.

Panemunėlis. - Vilnius, 2011. - D. 2, p. 881-893, 1552-1553.

Pranckūnas J. Panemunėlio kraštas ir jo žmonės. – Panemunėlis, 1996. – P. 23.

Alio Jonava. – 2006, rugs. 20, p. 1-2.

Gimtasis Rokiškis. – 1994, rugs. 1; 2003, gruod. 20, p. 5; 2010, rugpj. 19, p. 2; 2014, lapkr. 6, p. 8; 2019, lapkr. 19, p. 1.

Naujienos. – 2001, lapkr. 8, p. 4, 6; 2006, rugs. 5, p. 1-2; rugs. 19, p. 3; 2007, rugs. 27, p. 5; 2011, rugs. 16, p. 3.

Panevėžio kraštas. – 2017, gruod. 16, p. 9.

Panevėžio rytas. – 2001, vas. 20, p. 10.

Valstiečių laikraštis. – 2005, kovo 5, p. 12.